

Közegészségügy és törvényszéki orvostan.

Melléklet az „ORVOSI HETILAP” 12-dik számához.

2. szám.

Vasárnap, martius 23-kán.

1873.

Tartalom: Nagy T. tr. Nézetek a sebzésekről orvostörvényszéki tekintetben. — Káta G. tr. Bőrkór-gyógyítási kísérlet forró kemenczébe bujtatással; megsülési halál; bonczolat. — A katonaságnak, főleg mint hadseregnek közegészségi kelleiről. Mutatvány Török János tr. Az „államorvostan alapvonalai” című művéből. — Kivonat Kövesi Ferencz, közkórházi főorvos jelentéséből a fehérmegeyi közkórházban ápolt betegekről 1872-ben. — Vegyesek. A III. nemzetközi orvosi értekezlet. — A hagymáz terjedése fertőzött tej által.

Nézetek a sebzésekről orvostörvényszéki tekintetben.

NAGY JÓZSEF tr.- és megyei t. főorvostól Nyitrán.

A sebzés — Verwundung, vulneratio — orvostörvényszéki értelemben az élő ember testi szövete folytonosságának erőszakos megszakítása. Ez nézetem szerint határozottabb jelzése lenne a sebzésnek mint: szervi szövet folytonosságának erőszakos megszakítása, mert e szerint a széna-kaszálás is egy óriási méretű sebzés. Az „élő ember” hozzáadása törvényes értelmezés szerint nélkülözhetetlenül szükséges; mert emberi hullán vagy állaton törvényes értelemben vett sebzés nem ejtethető. (Lásd Szlemenits Pál ftk. 86. §. és Szokolay új oszt. btk. 152. §. magyarázata). Grósz Lajos tr.-nak (Törvényszéki orvostudomány. Pest, 1873) legújabb művében foglalt meghatározása a sebzésnek *): „más ember testének oly jogellenes megtámadása, mely nem gyilkolási szándékból, és nem halálos kimenetellel történik”, sikerültnek nem mondható: 1-ör, mert a megtámadás nem sebzés, és ez a megtámadásnak eredménye. 2-ör, mert nem kell, hogy a megtámadás minden esetben „más ember” testén történjék, és vannak törvényszéki esetek, melyekben bűnös szándékból követtetnek el önsebzések. 3-ör, mert ejtettnek sebzések vétkes vigyázatlanságból, mulasztásból, tudatlanságból, melyek jogellenes megtámadásoknak nem mondhatók. 4-er, mert a szándék megítélése nem stricte foglalható az orvostörvényszéki határozatba. 5-ör végtére, ha a sebzésnek orvostörvényszéki kelleke, hogy halálos kimenetellel ne történjék: hogy lehet azután a 47. lapon a „testi sértéseket” halálosokra osztályozni? Casper munkájában foglalt meghatározás: „külső alkalom (Veranlassung) által okozott minden változás a testrészt szövetében vagy működésében” is igen hiányos, s e jeles munkában igen kellemetlenül esik olvasni; mert e szerint sebzés volna, ha valaki egy másiknak kezét, ki ezt emelni akarja, visszatartaná.

Büntető codex hiányában nálunk a sebzések megítélésében nagy mérvben szerepel úgy a bírák, mint orvosok részéről az „arbitrium”. Bíránk félig magyar, félig osztrák törvények után indulnak; az orvosok pedig azon munka tanai szerint, mely kezüknél van, s innét van a sok elnevezés: gyenge, csekély, könnyű, súlyos, életveszélyes, jelentékeny, s feltételesen, feltétlenül vagy okvetlenül, egyénileg halálos. Ily körülmények közt, megvallom, nehéz feladat számunkra haszonvehető correct orvostörvényszéki munkát írni; és dicséretreméltók azon serény munkások, kik mindezen gyakorlati akadályokkal megküzdeni akarva, nekünk a zavarbani eligazodásra némi utat mutatni akarnak és törvényszéki orvostanokkal lépnek elő. Nagyban uralkodik még nálunk az orvostörvényszéki gyakorlatban a modern tudományos bünjogi fogalmakkal ellenkező és régi időkől átszármazott szokás, s ez a sebzések megítélésében a lehetőségeknek számbavétele. Ezen

hiányt igen találólag — bár más hiányokra alkalmazva — jelezte minap a képviselőházban Toszt Gy.: „ily körülmények közt gyakran büntetődik az ártatlan, és túlgyengén, vagy túlszigorúan bűnhődik a valódi bűnös”. Én 30 év előtt azon időben kezdtem meg orvostörvényszéki gyakorlatomat, mikor az ily lehetőségek felsorolása mentül rémületesebben ecseteltetett, annál kitűnőbbnek ítéltetett az illető orvos tudományossága. Kezeim közt forogtak a sok lamentabilis vélemények: mi történhetett volna ezen szerencsétlen sebzettel, ha csak félvonalnyival jobbra, balra, feljebb vagy lejjebb ejtetett volna a seb? ha annak következtében agylob, derme, orbáncz stb. keletkezett volna? ha nem nappal, nyáron, de éjjel és hideg télen ejtetett volna a sebzés? ha a sebzettnek nem lett volna új, de kopott vén bundája sat.; és megvallom, nem kis megerőltetésbe, és önmegtagadásba került nekem magamat ezen csáb ha-háktól menten tartani. Legbiztosabb a positivitas, a ténylegesség terén maradni, és lágy humanizmussal nem sokat vesződni; megvannak úgys a bírónak elég kiinduló pontjai minden concret esetben ennek méltányos és igazságos eldöntésére, gondoskodott arról a törvény.

A törvényszéki orvostan fejlődése törrenelunét futólag átgondolva, orvoslétemre sokszor jutottam azon meggyőződésre, hogy a saluberrima ars medica mindjárt kezdetétől fogva igen messze elegyedett be a jog és igazság-szolgáltatás terére, s mintegy előbb jött létre a törvényszéki orvostan mint a rendszerített büntetőtörvények, és befészkelte az igazságszolgáltatásba fogalmakat, tanokat, melyek annyira megrögzöttek, hogy sok más orvostörvényszéki munka is még hátán hordja azokat. Észlelhető általában, hogy a sok dicsőítésnek dacára, mely nem annyira alapos tanulmányozásból mint nagy részben a dicsőítők chorusába való behangoztatásból eredt, Caspernek, kétségkívül korunk legnagyobb törvényszéki orvosának világhírű munkájában foglalt tanok — bár az általa felhozott esetekben sok helyütt hiányosan és következetesség nélkül alkalmazottak — nem jutottak még érvényre, s ezt vesszük észre szembeötlőleg a sebzések különböző orvostörvényszéki felosztásánál.

A sebzések orvostörvényszéki felosztása nem jogosult általában, nálunk pedig jelenleg, mondhatni majdnem minden törvényszéknél, a divó szokás vagy az orvosok véleménye szerint más az. Eltérőleg szabad legyen tisztelt barátom, Kún Tamás által kezdett és a miskolci királyi törvényszék által helybenhagyott, az Orvosi Hetilap ezidei 8. számában foglalt „Szabályzat”-ban a sebzések osztályozására és némely rendelkezésekre nézve igénytelen megjegyzéseimet megtenni.

a) „Élő egyéneken” végzendő vizsgálat sérelmeknél:

1. Csekély, 2. súlyos, 3. életveszélyes, 4) halálos, a) esetlegesen halálos, b) föltétlenül halálos. Erre nézve nézetem, hogy élő egyénekenél halálos sebzéseket orvostörvényszéki értelemben vizsgálni nem lehet; mert orvostörvényszékileg csak az halálos sebzés, mely halált okozott, s nem mely okozni fog. Kár volt a törvényesen általában elfogadott könnyű sértés elnevezést nem

*) Grósz L. tr. a testi sértést jellemzi ekként.

Szerk.